

Artikel vedr. Intensivt kursusforløb for afasiramte og pårørende på taleinstituttet.

Der var fuld gang i computeren og koncentrationen i top allerede under første lektion på kurset for 10 afasiramte og pårørende på taleinstituttet, d. 21. oktober 2004.

Få lysten til at kommunikere tilbage.

Et kursusforløb for 5 afasiramte med pårørende på taleinstituttet i Nordjylland, skal ved brug af programmet Genlyd give de afasiramte lysten til og muligheden for at kommunikere bedre.

af talepædagog Lone Mogensen, Nordjyllands Amts Taleinstitut –NAT, talepædagog Elin Vonsek, NAT og konsulent Christian Kirkegaard, C-Innovation.

Bliver man ramt af f.eks. en blodprop i hjernen og får afasi, dvs. taber evnet til at tale, så bliver ens nærmeste familie også ramt. Pludselig bliver det meget vanskeligt, grænsende til det umulige, at snakke om alt fra dagligdagens indkøb, vores oplevelser til de følelser vi alle har. Taleinstituttet i Nordjylland har taget konsekvensen heraf og indledt et pilotprojekt, hvor både afasiramte og deres ægtefæller får mulighed for bedre at forstå, hvorfor det er så svært for en afasiramt at finde ordene. Herudover lærer de at bruge nogle af de alternative metoder og værktøjer, der findes til at lette kommunikationen.

Kommunikationsbog

Det første skridt er at lave en personlig kommunikationsbog. Det er en slags notesbog, der skal inspirerer den afasiramte til at deltage i og indlede samtaler, og til at andre kan stille spørgsmål til de temaer den afasiramte har valgt at tage med i kommunikationsbogen.

Kommunikationsbogen er meget personlig, den er tematiseret efter den afasiramtes liv, med billeder, symboler og ord fra dagligdagen. Temaerne rækker fra at fortælle hvem man er, hvor man bor, om ens familie, til at fortælle om ens arbejde og fritidsinteresser.

Deltagerne har lånt digitale kameraer og fået til opgave at tage billeder fra deres hverdag. I løbet af kurset vil de selv lære at lægge disse ind på en computer og udskrive de færdige sider til kommunikationsbogen. Praktisk er der valgt en lille lommebog med plasticlommer, så man let kan skifte siderne ud som verdenen ændrer sig. Styrken ved denne måde er bl.a. at den kun fylder lidt, er meget billig, kan ikke gå i stykker, og så er den alligevel personlig og i meget høj kvalitet.

Glæden ved at være sammen og lære noget nyt.

Ved at samle flere afasiramte og pårørende, oplever man, at der er andre i samme situation, hvor man ellers let får fornemmelse af at være alene i denne situation. Allerede på første kursusgang skabte det en del moro, da det viste sig, at nogle af de afasiramte var hurtigere til at betjene programmet Genlyd end ægtefællerne, og langt hurtigere end talepædagogerne havde forventet. Der gik nærmest konkurrence i at stille opgaver til hinanden og finde ordene først. Og samtidigt med at det var sjovt, var der alvor bag opgaverne. Som en af kursisterne udtrykte det allerede efter første lektion: ”Selvom vi før har prøvet med en computer, så er det først nu jeg ser hvorfor og hvordan den kan komme os til gavn. Vi burde have startet på dette kursus for længe siden.” Vi forventer at gruppen giver mulighed for at afprøve kommunikationsbogen, samtidig med at den opbygges. Og vi forventer at deltagerne kan inspirerer hinanden i valget at temaer.

Kurset

Kursisterne er nøje udvalgt til dette pilotprojekt, blandt de mange, der hvert år får afasi. Bl.a. har det været vigtigt, at alle er motiverede og at man har en type af afasi, så man i udstrakt grad kan forstå, hvad der bliver sagt, og er i stand til at afkode billeder og enkelte symboler. Første del af kursusforløbet strækker sig over 9 gange, hver af to timers varighed, og afholdes ugentligt frem til medio december. Vi har planer om et opfølgingskursus, men har endnu ikke planlagt hvornår og hvor længe dette skal vare. Kursets undervisere er talepædagoger fra taleinstituttet og konsulent fra firmaet C-Innovation, som har udviklet programmet Genlyd.

Valget er faldet på programmet Genlyd

At bruge Genlyd faldt naturligt, da programmet er et meget seriøst bud på et hjælpemiddel til denne type af afasiramte. Genlyd, kendt i udlandet som programmet Phrase-it, er udviklet i Aalborg og taleinstituttet har deltaget i denne udvikling, startende tilbage i 1990. En af nyhederne i Genlyd er netop faciliteten til at lave personlige kommunikationsbøger. Her kan man på simpel vis overføre billeder fra Internet eller digitalt kamera til programmet. Hvorefter der kan lægges lyd på, så man kan høre ordenes udtale, hvis man da ikke ligefrem benytter en syntetiske stemme. Derudover kan man bruge Genlyds mange temaer og billedikoner til at snakke om alt mellem himmel og jord.

Videre frem

Som afslutning på kurset vil de afasiramte lære at udveksle billeder og dokumenter elektronisk, så de fremover vil kunne kommunikere både med de kursister de mødte på kurset, men også med familie og venner, der bruger almindelig e-mail. Hvis succes'en fra starten af kurset holder, er det meget sandsynligt at kurset vil blive gentaget, til gavn for mange flere afasiramte i Nordjylland. Derudover skal erfaringerne indgå i de videre overvejelser, om at tilbyde Genlyd som en mulighed i fjernundervisningen af afasiramte, under projektet kaldet ”Ansigt til ansigt”.

Mere information om findes

- Om taleinstituttet: www.taleinstituttet.dk
 - Om Genlyd: www.phrase-it.com
 - Om projektet ansigt til ansigt: www.ata.dk
-